

Byahornet

ÅRGÅNG 52 1993

5

Pehr Johnsson

JUNGFRUHÄMNDEN I HYBY KYRKA

Det var en gång för många herrans år sedan, troligtvis under medeltidens förra del, en mäktig herre, som bodde å Burö, en gård som varit belägen i närheten av det nuvarande Klågerup. Han var enkling men hade dock tvenne tärnor som voro hans ålderdoms tröst, och i mångt och mycket förljufvade hans lefnad. Det var döttrarna Trunde och Signild, och vackrare jungfrur fick man söka efter vida omkring.

Hände det sig så, att herr Ebbe, trots sina gråa hår och trots sin ålder, kom ut i kriget, hvarvid döttrarna kommo att blifva ensamma hemma. Detta hade tvenne unga, öfvermodiga riddare, Bonde och Skammel, som bodde å den närbelägna Hyby gård, fått vetskap om. Därför passade de på, att, medan herr Ebbe var borta, göra ett besök å Burö, för att gilja till de båda unga och fagra jungfrurna, samt, om de icke godvilligt ville skänka dem deras hjärta, med våld röfva dem från deras fädernegård. Något ja på sin förfrågan fingo de emellertid icke, hvarför de beslöto använda våld. Detta lyckades dock icke håller, emedan den ena af jungfrurna hann ropa på hjälp, så att några af riddarens hemmavarande svenner kommo tillstädes, hvarvid de båda kvinnoröfvarena fingo taga till flykten.

Som det dröjde länge, innan fadern kom hem från ledungen, beslutade de båda

jungfrurna själfva att hämnas sin kränkta ära. För den skull passade de på en juldagsmorgon, när de visste att de båda riddarne skulle besöka julottan i Hyby kyrka. Där ställde sig den ena af jungfrurna innanför kyrkdörren, medan den andra satte sig framme i koret. När nu de båda riddarne trädde in, blef herr Bonde, vid altaret, öfverfallen af jungfru Signild. När den andra brodern såg detta, skulle han skynda sig ut, men mötte då i dörren jungfru Trunde, som med draget svärd klöf hans hufvud, så att han föll död till golfvet.

Därefter begåfvo sig de båda jungfrurna på en pilgrimsfärd till Rom för att hos den helige fadern söka aflösning för det de brutit tempelfriden.

Under sju år blef därefter Hyby kyrka förklarad i bann, då ingen gudstjänst fick hållas och icke något lik å kyrkogården jordas. Församlingsborna uppförde därför ett litet kapell å Ellebjer, en höjd på något afstånd från det gamla templet. Här predikades nu under dessa sju år, och finnas märken än i denna dag efter altaret i detta kapell.

Så lyder sägnen om denna händelse, hvilken i en gammal folkvisa finnes besjungen.

Hellström bär krokig en rutig skinnkass med pilsner och lemonad ner mot Strömmen, där hon skall vrida till vänster och följa ån hem.

Lisa Wienerbröd är vithyad, rosig och grann. Bär kortärmad klänning med djup uringning. De stora pågarna går gärna ärende till bageriet. Det är svårare att få ärende till Nilssons i Ljunge för där har en ung man inte så mycket fagert att titta på som hos Lisa Wienerbröd i Nyehusen. Jag får en kubb med stora sockerfyrkanter på köpet. Jag slickar först i mig sockret, äter sen långsamt det gula kakköttet till sista torra smulan.

En aning om frost är i luften. Himlen blir grå. Ljuset dämpas hän mot sen eftermiddag.

Johan Nilsson kommer cyklande från byn. Hilma tittar efter honom mellan amaryllisen och hyacinten. Algot kommer körande från Fereboda med två hästar och foderbetor på lasset. Han har rås för potatis och betor i Fereboda.

Anna Algota går från stallet. Malte lägger grangrenar framför trappan. Albin skymtar på baksidan. Han kör ut kogödsel. Astrid syns inte till, men där är förstås miljoner bestyr i köket en julaftonseftermiddag.

Tilda står på trappan och ropar inåt skogen: - Stig Allan! Sten Arne! Seth Willy!

Ropet går åt fel väderstreck. Senast jag såg Fröjd Brothers satt de på Gösta Svenssons ensilagevagn, som då var stadd på resa till Ångarna. Sten Allan underhandlade med Gösta om en försäljning av kobben till billigt pris, men Gösta sade precis i nyehusavägsvrian: - Ack påg, had ska ja me en kobb o göra? Det är ju förstås översvämningarna, men di e ju ente dymbare än att en kan vada!

Hjördis gör sig viktig på trappan: - Har du varit i England o köpt brödet?

Mosters Ove och Erik cyklar förbi på resa till Simonsens bageri och skriker i korus: - God Jul, Hjördis!

Vid Olof Simens postlåda ångrar Erik, den snällaste av de två, sig och lägger till över axeln: - God Jul, Walter!

Ove vänder sig inte om. Vi hade förliden vecka en vildsint batalj om häradets bästa ferekottaställe. Kottarna ligger numera i vår röda trälänga. Ove blöder näsblod och Erik har ett blåmärke på skenbenet.

- Hadd har du gjort Ove, frågar Hjördis misstänksamt.

- Ingenting, svarar jag.

Jag stiger in om dörren, ser köksbordet dukat med lungekorv, pressylta, rökad korv, rödbetor, rökt ål, köttbullar, prinskorv och stekt sill i ättika.

- Bler ente bröet du köber på månen torrt, hälsar mor. Och fortsätter, vänd mot Hjördis: - Så fort far kommer från Revhaken äter vi.

Jag försöker styra nära köksbordet för att ta en skiva lungkorv, men nyehusingska flottan i form av korvetten Hjördis och kryssaren mor bevakar territorialvattnet mellan mig och köksbordet.

Strax efter står far i dörren, bred, brunbränd, med ett ansikte som, om det haft morrhår, hade varit en katts.

- Nu e möget inge, säger han. Nu e en friharre te nästa höst!

- Seden fram, bjuder mor.

- Jag har stekt köttbullarna, säger Hjördis.

I kärven på gården sitter fyra domherraring. En gråsparv faller till marken med många korn. Skymningen går över tomtgränsen vid den gamla pilen, som åska och ålder tuktat.